Deloitte.

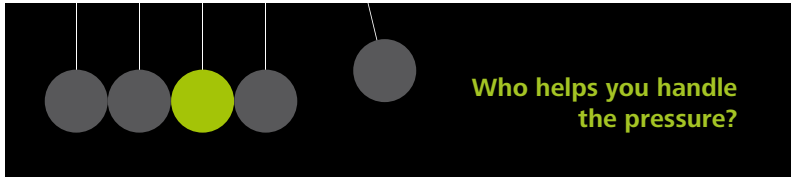

Účetní zpravodaj

Novinky z oblasti českého účetnictví, IFRS a US GAAP říjen 2010, Deloitte Česká republika

02 **České účetnictví**

- Rezervy v českém účetnictví
- Nová publikace - Německé účetní právo v české praxi

04 **IFRS**

- Rady IASB a FASB dokončily první část koncepčního rámce
- Stav schvalování IFRS v Evropské unii
- Konec operativního leasingu?
- Nová publikace společnosti Deloitte z oblasti IFRS
- Pozvánka na podzimní semináře

06 **US GAAP**

- Konec operativního leasingu?

Rezervy v českém účetnictví

Vážení čtenáři,

vzhledem k tomu, že se opět blíží čas účetních závěrek, rozhodli jsme se, že uděláme krátkou rekapitulaci ohledně účetních rezerv. Ne vždy se o účetních rezervách účtuje v průběhu účetního období a spíše je považujeme za "uzávěrkové" operace.

Co je rezerva?

Česká účetní legislativa definuje rezervy jako účetní položku určenou k pokrytí budoucích závazků nebo výdajů podle § 26 zákona o účetnictví (563/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů), u nichž je znám účel, je pravděpodobné, že nastanou, avšak zpravidla není jistá částka nebo datum, k němuž vzniknou (§ 57 vyhlášky č. 500/2002 Sb.).

V § 16 téže vyhlášky je v rámci obsahového vymezení dále uvedeno následující členění rezerv:

a) rezervy podle zvláštních právních předpisů – jedná se o daňově účinné rezervy, jejichž tvorba podléhá ustanovení Zákona o rezervách (593/1992 Sb. v aktuálním znění) nebo jiné právní úpravě; mezi tyto rezervy patří například rezerva na opravy hmotného majetku, rezerva na pěstební činnost, na sanaci pozemků dotčených těžbou a další,

b) rezervy na důchody a podobné závazky – účetní (daňově neúčinná) rezerva,

c) rezerva na daň z příjmů – účetní (daňově neúčinná) rezerva,

d) ostatní rezervy – účetní rezervy dle potřeb klienta (nejčastěji například rezerva na reklamace, na restrukturalizaci apod.).

Podobně jako opravné položky jsou rezervy nástrojem zásady opatrnosti. Na rozdíl od opravných položek však nesnižují hodnotu majetku, nýbrž zvyšují hodnotu závazků. Povinnost tvořit rezervy vyplývá z § 25 odstavce 3 Zákona o účetnictví[1].

Srovnání rezerv s ostatními přechodnými položkami:

Přechodná položka	Účel	Období	Častka
Rezervy	Známý	Neznámé	Neznámá
Dohadné položky	Známý	Známé	Neznámá
Časové rozlišení	Známý	Známé	Známá

Výše rezerv je kvalifikovaným dohadem a může být stanovena procentem (např. rezerva na záruční opravy jako procento z celkových tržeb) či absolutní částkou (např. rezerva na daň z příjmů), není-li Zákonem o rezervách stanoveno jinak.

Rezervu lze čerpat vždy pouze na účel, na který byla tvořena, a to maximálně do její plné výše. Jinými slovy, rezerva nemůže mít za žádných okolností aktivní zůstatek.

Účetní jednotka má povinnost provádět dokladovou inventuru rezerv. Při inventarizaci je posuzována jejich odůvodněnost a výše. Pokud je zjištěno, že účel, pro který byla rezerva tvořena, již pominul, účetní jednotka rozpustí tuto rezervu v plné výši. Stejně tak zjistí-li se, že výše vytvořené rezervy není adekvátní, upraví se (zvýšením či snížením). Pokud je rezerva tvořena v cizí měně, je třeba aktualizovat její výši i s ohledem na změnu kurzu. Tato změna přitom bude vykazována jako změna výše rezervy, nikoliv jako kurzový rozdíl.

[1] "Účetní jednotky při oceňování ke konci rozvahového dne zahrnují jen zisky, které byly dosaženy, a berou v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků a jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky, jakož i všechna snížení hodnoty bez ohledu na to, zda je výsledkem hospodaření účetního období zisk nebo ztráta".

Účtování o rezervách

O tvorbě rezerv se účtuje ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 45 – Rezervy se souvztažným zápisem na vrub příslušného účtu nákladů:

a) účtové skupiny 55 – rezervy týkající se provozní činnosti,

b) účtové skupiny 57 – rezervy týkající se finanční činnosti,

c) účtové skupiny 58 – mimořádné náklady – například rezerva na restrukturalizaci,

d) účtové skupiny 59 – rezervy na daň zpříjmů.

O použití rezerv nebo jejich zrušení pro nepotřebnost se účtuje na vrub příslušného účtu účtové skupiny 45 – Rezervy se souvztažným zápisem ve prospěch příslušného účtu nákladů účtových skupin 55, 57, 58 nebo 59.

V další části se zaměříme na dva typy účetních rezerv, a to rezervu na restrukturalizaci a rezervu na záruční opravy (reklamace). Rezerva na záruční opravy (reklamace) patří k nejčastěji vytvářeným účetním rezervám. Pokud poskytujete záruky na svoje výrobky či produkty, rozhodně by nějaká účetní rezerva v účetnictví měla být.

Rezerva na restrukturalizaci

Rezervu na restrukturalizaci lze čerpat výhradně na náklady nezbytně nutné k uskutečnění programu restrukturalizace. Restrukturalizací se přitom rozumí program, kterým se výrazně mění předmět činnosti účetní jednotky nebo způsob, jakým je činnost účetní jednotky prováděna, typicky například:

a) přemístění podnikatelských aktivit do jiné oblasti, případně ukončení provozu,

b) utlumení nebo ukončení části podnikatelských aktivit. Tento program musí být schválen příslušným orgánem nebo společníky.

pokračování na další straně

Rezerva na restrukturalizaci nesmí být použita na žádné náklady související s pokračujícími (nezměněnými) aktivitami účetní jednotky. Mezi uznatelné náklady tak nepatří například náklady na přeškolení nebo přemístění zaměstnanců, kteří byli ve společnosti zaměstnáni již před restrukturalizací, náklady na marketing atd.

O rezervě na restrukturalizaci by mělo být účtováno v okamžiku, kdy dojde ke schválení programu restrukturalizace příslušnými orgány. Tvorba takovéto rezervy však na rozdíl od IFRS úpravy není povinností účetní jednotky, ale pouze možností. Vzhledem k principu opatrnosti je však její tvorba doporučována.

Je velmi vhodné zařadit do programu restrukturalizace také rozpočet očekávaných přímých nákladů souvisejících s danou restrukturalizací. Ten lze totiž následně využít jako podklad pro určení výše vytvářené rezervy.

Rezerva na restrukturalizaci je rezervou účetní a není tedy daňově účinná. Je pouze projevem zásady opatrnosti.

Typickým příkladem rezervy na restrukturalizaci se v souvislosti se současnou světovou finanční krizí stala rezerva na odstupné.

Příklad 1: *Pro které z níže uvedených nákladů může účetní jednotka tvořit rezervu na restrukturalizaci?*

a) Náklady na demontáž strojů v ukončeném provozu
b) Náklady na průzkum nového trhu
c) Náklady na školení stávajících zaměstnanců na nový výrobní program
d) Náklady na distribuci propagačních materiálů
e) Náklady na likvidaci strojů
f) Náklady na odstupné
g) Náklady na pořízení nových strojů

Řešení: *a), e), f)*

Příklad 2: *Společnost v důsledku finanční krize rozhodla o ukončení provozu v jedné ze svých výrobních divizí. Management očekává, že část majetku divize bude odprodána se ziskem. Bude tento zisk zohledněn v rezervě na restrukturalizaci?*

Řešení: *Ano, celková rezerva na restrukturalizaci bude ponížena o očekávaný zisk z prodeje aktiv.*

Rezerva na záruční opravy

Rezerva na záruční opravy je jedním z nejběžnějších titulů účetních rezerv. Velký význam nabývá zejména u výrobních podniků. Výpočet takovéto rezervy je opět kvalifikovaným odhadem, jenž zpravidla vychází z předchozích zkušeností. Účetní jednotka by přitom měla zohledňovat nejen určitou statistickou pravděpodobnost, že bude odběratelem uplatněna oprávněná reklamace, ale také celkovou záruční dobu. Typickým příkladem jsou automobiloví výrobci, kteří musí ve svých rezervách zahrnovat i potenciální závazky z garančních oprav, jež mohou vyvstat i v poměrně vzdálené budoucnosti.

Nejčastěji je výše rezervy určená procentem z celkových tržeb. Kalkulační vzorec by však měl být pravidelně revidován na základě nejaktuálnějších dat, která má účetní jednotka k dispozici, aby byla dodržena zásada opatrnosti a výše rezervy byla co možná nejpřesnějším odhadem.

Rezerva na záruční opravy je jedním z typických titulů pro odloženou daň, neboť představuje dočasný rozdíl mezi účetními a daňově účinnými náklady.

Příklad 1: *Společnost provádí záruční opravy, které následně přefakturovává mateřské společnosti. Je nutné vytvářet rezervu na záruční opravy?*

Řešení: *Ne, pokud dochází k časovému souladu mezi provedením záruční opravy a přefakturace.*

Příklad 2: *Společnost poskytuje záruku po dobu 3 let. V případě, že dochází k záruční opravě v prvním roce, je tento náklad přefakturován mateřské společnosti, záruku v dalších dvou letech již nákladově nese společnost. Je nutné vytvářet rezervu na záruční opravy?*

Řešení: *V tomto případě je nutné vytvářet rezervu na záruční opravy, a to na případné náklady, které společnost bude mít ve 2. a 3. roce záruky.*

Nová publikace: Německé účetní právo v české praxi

Michal Vaněk, náš spolupracovník oddělení auditu napsal třetí vydání své publikace „Německé účetní právo v české praxi". Publikace komentuje aktuální stav účetních postupů a metod podle německého účetního práva při přípravě roční účetní závěrky po přijaté reformě účetního práva ve Spolkové republice Německo, tak jako přehledným způsobem znázorňuje podstatné změny ve srovnání s předreformní dikcí účetních norem. Rovněž je komentován postup pro přechod z předreformních na nová účetní pravidla. Publikace vyjde na přelomu října a listopadu 2010 v Nakladatelství Leges (www.leges.cz).

Rady IASB a FASB dokončily první část koncepčního rámce

Rada pro mezinárodní účetní standardy (IASB) a americká Rada pro standardy finančního účetnictví (FASB) 28. září 2010 oznámily dokončení první fáze společného projektu sestavení zdokonaleného koncepčního rámce pro Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IFRS) a americké všeobecně uznávané účetní postupy (US GAAP).

Cílem projektu koncepčního rámce je vytvořit pevný základ pro budoucí účetní standardy, které se opírají o vnitřně konsistentní a mezinárodně sladěné zásady.

Práce na projektu koncepčního rámce probíhá v několika fázích. Po dokončení jednotlivých kapitol budou nahrazeny příslušné odstavce *v Koncepčním rámci pro sestavování a předkládání účetní závěrky,* publikovaném v roce 1989.

V současné době byly zveřejněny kapitoly 1 – *Cíl účetního výkaznictví* a 3 – *Kvalitativní charakteristiky užitečných finančních informací.* Kapitola 2 se bude zabývat konceptem účetní jednotky a její zveřejnění se očekává ve čtvrtém čtvrtletí tohoto roku. Koncepční návrh shrnuje zásady, které budou tvořit základ budoucího nastavení standardů, a poskytuje prostředky pro hodnocení stávajících IFRS, ale sám o sobě není mezinárodním standardem účetního výkaznictví.

Stav schvalování IFRS v Evropské unii

Evropská poradní skupina pro účetní výkaznictví (EFRAG) aktualizovala svou zprávu, v níž je popisován stav schvalování všech IFRS, tj. standardů, interpretací a jejich úprav, naposledy 26. července 2010. Na schválení Evropské komise k použití v Evropě čekají tyto dva dokumenty rady IASB:

Standardy

- IFRS 9 Finanční nástroje

Úpravy

- Zdokonalení IFRS (vydáno v květnu 2010)

Zpráva o stavu schvalování IFRS je průběžně k dispozici na adrese ***www.iasplus.com/efrag/efrag.htm#endorse.***

Konec operativního leasingu?

Rady IASB a FASB, které mají na starost zpracování a vydávání standardů IFRS, respektive US GAAP, vydaly v srpnu společný zveřejněný návrh ED 2010/9 Leasingy.

Článek o připravovaných změnách v oblasti leasingu, které se týkají i IFRS, naleznete v tomto Účetním zpravodaji v sekci US GAAP.

Nová publikace společnosti Deloitte z oblasti IFRS

IFRS do kapsy 2010 v češtině

Publikace IFRS do kapsy vychází v českém jazyce již počtvrté! A opět přináší řadu důležitých informací a novinek z oblasti Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS). Česká verze publikace vychází z anglického originálu brožury „IFRSs in Your Pocket 2010" (ke stažení na ***www.iasplus.com***) vydané londýnskou kanceláří společnosti Deloitte a je doplněna o popis základních rozdílů mezi IFRS a českou účetní legislativou. Naše publikace si klade za cíl přiblížit IFRS čtenářům, kteří se s touto oblastí setkávají poprvé, a zároveň poskytnout přehled aktuálního obsahu standardů a interpretací ostatním uživatelům.

Publikaci IFRS do kapsy 2010 v češtině si můžete zdarma stáhnout na internetové adrese ***www.deloitte.com/cz/audit.***

Pozvánka na podzimní semináře IFRS

Aktualizovaný seminář: Novinky v IFRS 2010

Cílem semináře je podat účastníkům informace o změnách v oblasti Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS) a seznámit je zejména:

- s novelami standardu IFRS 1 – První přijetí Mezinárodních standardů účetního výkaznictví
- s novelami standardu IFRS 2 – Úhrady vázané na akcie
- s novelou standardu IFRS 3 – Podnikové kombinace
- s novelou standardu IAS 24 – Zveřejňování spřízněných stran
- s novým standardem IFRS 9 – Finanční nástroje
- s úpravami standardu IAS 32 – Finanční nástroje: vykazování
- s úpravami standardu IAS 39 – Finanční nástroje: účtování a oceňování
- s novými standardy Roční zdokonalení IFRS 2009 a Roční zdokonalení IFRS 2010, které obsahují úpravy celé řady stávajících standardů a interpretací
- s novými interpretacemi:
  - IFRIC 17 – Rozdělení nepeněžních aktiv vlastníkům
  - IFRIC 19 – Vypořádání finančních závazků kapitálovými nástroji
- se stavem schvalování IFRS Evropskou unií
- s probíhajícími projekty IASB a očekávanými změnami v IFRS v nejbližším období

Některé změny se týkají již účetních závěrek za účetní období začínající 1. ledna 2010. U změn, které jsou účinné až pro účetní období začínající 1. ledna 2011, je ve většině případů možná jejich dřívější aplikace, tj. i v účetní závěrce za rok 2010. Účetní jednotky jsou také v příloze své účetní závěrky dle IFRS povinny uvést, jaký dopad by měla na závěrku aplikace již schválených standardů a interpretací před datem jejich účinnosti.

Jedním z témat semináře budou i naše praktické zkušenosti s nejčastějšími chybami, kterých se místní společnosti při aplikaci IFRS dopouštějí.

Termín: Praha, 23. listopadu 2010

Pro více informací a registraci navštivte:
www.deloitte.com/cz/akce/ifrs

Začínáme s IFRS

Cílem semináře je přiblížit Mezinárodní standardy účetního výkaznictví těm, kteří se s nimi setkávají poprvé. Seznamuje se základními principy IFRS, strukturou závazné literatury, postavením IFRS v rámci Evropské unie a České republiky a v neposlední řadě přináší přehled standardů, jež představují největší rozdíly oproti postupům české účetní legislativy.

Termíny: Praha 22. listopadu 2010
Ostrava 25. listopadu 2010
Brno 29. listopadu 2010

Pro více informací a registraci navštivte:
www.deloitte.com/cz/akce/ifrs

Semináře jsou určeny především účetním, ekonomům a finančním manažerům projektů spojených s IFRS, ale také všem, kteří se chtějí o IFRS dozvědět víc.

Semináře nejsou určeny společnostem podnikajícím v oboru účetního poradenství.

Opakování specializovaného semináře: Majetek v pojetí IFRS

Cílem semináře je seznámit účastníky s Mezinárodními standardy účetního výkaznictví z oblasti dlouhodobého majetku a s klíčovými rozdíly oproti českým účetním předpisům. S uvedenými standardy se setkává většina společností z různých oborů podnikání, které podle IFRS vykazují či se na přechod na vykazování podle IFRS připravují. Zmíněné standardy jsou zároveň těmi, u nichž je mezi přístupem podle českých účetních předpisů a standardů IFRS řada rozdílů.

Seminář přibližuje uvedené standardy nejen teoreticky, ale také pomocí praktických příkladů, a zaměřuje se na klíčové rozdíly mezi českými účetními předpisy a IFRS. Seminář je zaměřen na standardy, které se podstatně dotýkají oblasti dlouhodobého majetku v pojetí IFRS. Jde zejména o následující standardy:

- IAS 16 – Pozemky, budovy a zařízení (včetně komponentního přístupu k odepisování, který je již možné uplatnit také v rámci účetnictví podle české účetní legislativy)
- IAS 17 – Leasing
- IAS 37 – Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva
- IAS 38 – Nehmotná aktiva
- IAS 40 – Investice do nemovitostí
- IFRS 5 – Dlouhodobá aktiva držená k prodeji a ukončované činnosti

Termín: Praha, 14. prosince 2010

Pro více informací a registraci navštivte:
www.deloitte.com/cz/akce/ifrs

Další semináře pořádané společností Deloitte najdete na www.deloitte.com/cz/akce

Konec operativního leasingu?

Rady IASB a FASB, které mají na starost zpracování a vydávání IFRS, respektive US GAAP, vydaly společný zveřejněný návrh ED 2010/9 Leasingy.

Cílem společného projektu, o němž jsme se poprvé zmínili v dubnovém vydání účetního zpravodaje v roce 2009, je vytvoření nového jednotného přístupu k účtování leasingu, který zajistí, že všechna aktiva a závazky vyplývající z leasingových smluv budou uvedeny ve výkazu o finanční situaci (rozvaze).

Zveřejněný návrh, vydaný FASB jako navržená aktualizace účetních standardů (ASU), vytváří nový účetní model pro nájemce i pronajímatele a eliminuje koncepci operativního leasingu. Bude-li tento návrh přijat v obou účetních rámcích, ve většině významných oblastí sblíží přístup FASB a IASB k účtování leasingových smluv.

Zveřejněný návrh zruší rozdíl mezi operativním a kapitálovým leasingem (nazývaným finanční leasing podle IFRS) a zavede pro nájemce i pronajímatele nové účetní modely. **Nájemci již nebudou moci vykazovat leasing jako mimobilanční (off-balance sheet) financování, ale naopak budou muset vykazovat aktiva a závazky ve výkazu o finanční situaci u všech leasingů.**

Jelikož budou k datu prvotního použití nového standardu v zásadě všechny nesplacené leasingy podléhat navrhovanému účtování, poskytneme vám přehled očekávaných dopadů z hlediska nájemce i pronajímatele. Vzhledem k tomu, že bude možnost operativního leasingu zrušena, na názorném příkladu vám ukážeme, jak by se podle nového standardu postupovalo v případě leasingu, který je v současné době veden jako operativní.

Datum účinnosti

Rady IASB a FASB mají v úmyslu zvážit datum účinnosti po přezkoumání připomínek, které ke zveřejněnému návrhu obdrží, se zohledněním ostatních společných projektů, jejichž finalizace je v nadcházejícím roce očekávána.

Připomínky k navrženému standardu mají být předloženy do 15. prosince 2010 a Rady očekávají vydání konečného znění standardu v červnu 2011.

Rozsah působnosti

Rozsah působnosti zveřejněného návrhu je podobný jako u stávajících účetních standardů upravujících leasing, a proto se novými předpisy bude řídit i většina smluv, o nichž je v současné době účtováno jako o leasingu. Zveřejněný návrh zároveň obsahuje podmínky, podle nichž se určuje, zda smluvní ujednání obsahuje leasing (např. smlouvy o nákupu elektrické energie, smlouvy o dodávkách nebo dlouhodobé smlouvy o dodávkách typu take-or-pay). Z rozsahu působnosti zveřejněného návrhu jsou vyloučeny následující typy smluv:

- leasing nehmotného majetku,
- leasing za účelem vyhledávání nebo využívání nerostů, ropy, zemního plynu a podobných neobnovitelných zdrojů,
- leasing biologických aktiv.

Smlouvy, které představují koupi nebo prodej příslušného aktiva, budou z rozsahu působnosti zveřejněného návrhu také vyčleněny a bude o nich účtováno podle jiných US GAAP/IFRS pravidel. Zveřejněný návrh stanoví, že smlouva představuje koupi nebo prodej, pokud ke konci smlouvy dochází k převodu:

- kontroly nad předmětným aktivem i
- všech rizik a přínosů spojených s předmětným aktivem kromě rizik a přínosů, které nejsou podstatné.

Ve zveřejněném návrhu se uvádí, že smlouva běžně splňuje obě tato kritéria, pokud automaticky ke konci smlouvy převádí vlastnické právo k předmětnému aktivu nebo zahrnuje možnost výhodné koupě, kdy lze s přiměřenou jistotou při vzniku leasingu očekávat, že nájemce této možnosti využije. Subjekt však bude muset zvážit všechny relevantní skutečnosti a okolnosti a neopírat své závěry pouze o popis transakce ve smlouvě. Zda smlouva představuje koupi nebo prodej, se určuje při vzniku a toto rozhodnutí není možné následně změnit.

Pronajímatel, který pronajímá investice do nemovitostí jiným subjektům, navrhovaný standard nepoužije, pokud se rozhodne oceňovat tento majetek reálnou hodnotou v souladu se standardem IAS 40.3.

Podle stávajících standardů US GAAP možnost oceňovat investice do nemovitostí reálnou hodnotou neexistuje. Rada FASB však zveřejní v podobě návrhu aktualizace účetního standardu (ASU) revidovanou verzi IAS 40. Tato bude obecně odpovídat předpisům uvedeným ve standardu IAS 40 s tou výjimkou, že bude vyžadovat, aby byly investice do nemovitostí oceňovány reálnou hodnotou, bez možnosti zvolit pro ocenění pořizovací náklady, jak je tomu v současnosti.

Podle standardu IAS 40 představuje investice do nemovitostí nemovitost (pozemek nebo budovu – nebo část budovy - nebo obojí) drženou (vlastníkem nebo nájemcem na základě finančního leasingu) spíše za účelem dosažení příjmů z nájemného nebo za účelem kapitálového zhodnocení či obojího než pro: a) používání při výrobě nebo dodávkách výrobků, zboží či služeb nebo pro administrativní účely, nebo b) prodej v rámci běžné činnosti.

Detailní informace o navrhovaných pravidlech

Nájemci

Pro leasingy dle rozsahu působnosti zveřejněného návrhu budou nájemci vykazovat právo užívat majetek jako aktivum a povinnost hradit leasingové splátky jako závazek. Operativní leasing a koncepce klasifikace leasingu v současném účetním modelu již pro nájemce existovat nebudou.

Pro leasingy dříve klasifikované jako operativní budou náklady na nájemné nahrazeny odpisovými a úrokovými náklady. Odepisování práva na užívání majetku se bude obecně provádět lineární metodou, úrokové náklady však budou mít sestupný vývoj (úrok bude v čase klesat obdobně jako úrok ze splácené hypotéky).

pokračování na další straně

Podle očekávaného výsledného přístupu vykazuje nájemce podmíněné nájemné a zaručenou zbytkovou hodnotu jako součást leasingového závazku. Nájemce vychází při zahrnutí nájemného za dobu, na niž je leasing obnoven, do leasingového závazku z nejdelší možné doby, u níž je pravděpodobné, že nastane.

Na rozdíl od současného účetního modelu leasingu je podle nového modelu třeba ke každému účetnímu období zhodnotit, zda se neobjevily nové skutečnosti a okolnosti, které by mohly významně změnit nájemcův odhad podmíněného nájemného a doby, na niž je leasing obnoven.

V novém modelu bude hrát důležitější roli identifikace neleasingových složek (např. náklady na údržbu v určitých smluvních ujednáních).

Celkové náklady související s leasingem budou mít sestupný vývoj na rozdíl od současného operativního leasingu, kde jsou náklady v čase konstantní. V důsledku zvyšování cen majetku nebo rostoucího počtu nových leasingových smluv, které nájemce uzavírá, může zůstat čistý příjem nižší než částka, které by bylo dosaženo při současném účtování operativního leasingu – a to i při vypršení starých leasingových smluv.

Protože se náklady na nájemné podle nového modelu nezachycují, provozní výsledek bude vyšší, než je za současného způsobu účtování operativního leasingu. V novém modelu jsou provozními náklady odpisy práva na užívání majetku, ve finančních nákladech jsou zohledněny úrokové náklady. Podle současných IFRS/US GAAP je celý náklad na nájemné zachycen jako provozní.

Leasingové splátky budou ve výkazu o peněžních tocích zachyceny jako tok z finanční činnosti. Podle US GAAP a IFRS se nyní platby nájemného v rámci operativního leasingu zachycují jako peněžní tok z provozní činnosti.

Pronajímatel

Navrhovaná pravidla obsahují pro pronajímatele dva účetní modely. Pronajímatel, který je vystaven významným rizikům nebo získává přínosy související s příslušným aktivem, uplatní přístup založený na povinnosti poskytovat plnění. V ostatních případech pronajímatel uplatní přístup založený na odúčtování.

Při přístupu založeném na povinnosti poskytovat plnění zůstává pronajímaný majetek v účetnictví pronajímatele. Pronajímatel vykazuje (1) pohledávky z očekávaných splátek leasingu a (2) odpovídající závazek vyplývající z povinnosti poskytovat plnění (v zásadě odložený výnos).

V případě přístupu založeném na odúčtování se část pronajímaného majetku z účetní evidence pronajímatele odúčtuje. Pronajímatel vykazuje (1) pohledávku (a výnos) z titulu očekávaných splátek leasingu a (2) zbytkové aktivum, které představuje právo na příslušné aktivum ke konci doby leasingu. Náklady budou vykázány za část pronajímaného majetku, který je z pronajímatelovy evidence odúčtován. Výnosy a náklady mohou být účtovány netto v závislosti na obchodním modelu pronajímatele.

Rada FASB má zvláštní projekt, v jehož rámci zvažuje, zda vlastníci investic do nemovitostí (např. určití pronajímatelé nemovitostí) mají mít povinnost vykazovat tento majetek v reálné hodnotě.

Přehled účetnictví nájemce – dopad kapitalizace všech leasingů na účetní závěrku

Základem návrhu pro nájemce je eliminace účetního modelu operativního leasingu a zavedení modelu vycházejícího z práva na užívání. Nájemce vykáže aktivum, které představuje právo užívání příslušného majetku během doby nájmu, a odpovídající závazek vyplývající z povinnosti platit nájemné.

Hlavní dopady návrhů jsou následující:

- Vykazování operativního leasingu bude odstraněno a u všech leasingů se budou aktiva a závazky vykazovat ve výkazu o finanční situaci. Nárůst závazků může způsobit snížení klíčových finančních ukazatelů souvisejících s pákovým poměrem, úrokovým krytím nebo poměrem vlastního a cizího kapitálu. Vyšší majetková základna může také vést k nižším ukazatelům obrátkovosti aktiv a nižší návratnosti kapitálu.
- Způsob zachycování nákladů se zaměřuje na leasing, který je v současnosti klasifikován jako operativní. Celkové náklady související s leasingem by se oproti současnému účtování operativního leasingu vykazovaly sestupným způsobem, a to vlivem vykazování úrokových výdajů pomocí úrokové metody.
- Klasifikace úrokových a odpisových nákladů jako finančních či provozních nákladů ovlivní provozní výsledek, tedy zvýší zisk před započtením úroků, daní a odpisů (EBITDA).
- Leasingové splátky budou zachycovány ve výkazu o peněžních tocích jako peněžní tok z finanční činnosti. Podle současných IFRS a US GAAP standardů se platby nájemného z operativního leasingu zachycují jako peněžní tok z provozní činnosti. Proto budou u leasingů, v současné době klasifikovaných jako operativní leasingy, provozní toky v novém modelu vyšší, než je tomu v současnosti.

Příklad

Předpokládejme, že nájemce uzavře nájemní smlouvu na pět let na místo maloobchodní prodejny s datem zahájení 1. ledna 2013. Nájem nelze zrušit, neobsahuje možnost obnovit nájem ani uplatnit podmíněné úpravy nájemného nebo záruky zbytkové hodnoty a nájemce je povinen hradit fixní roční splátky 1 000 Kč, na něž se vztahuje 5procentní doložka o navýšení.

Předpokládejme, že přírůstková výpůjční úroková míra nájemce je 11 procent a nebyly vynaloženy žádné přímé počáteční náklady. Nájemce ocení své právo užívat majetek a tedy i leasingový závazek na základě současné hodnoty ročních splátek ve výši 1 000 Kč, upravených o pětiprocentní zvýšení během pěti let za použití diskontní sazby 11 procent. Následující tabulka ukazuje částky vykázané za leasing během pětileté doby leasingu.

pokračování na další straně

Výkaz o finanční situaci	1. 1. 2013	31. 12. 2013	31. 12. 2014	31. 12. 2015	31. 12. 2016	31. 12. 2017
Aktivum práva k užívání	4 043	3 234	2 425	1 616	808	0
Leasingový závazek	-4 043	-3 488	-2 822	-2 029	-1 095	0
Čistá pozice z leasingu	0	254	397	413	287	0
Výkaz o úplném výsledku za rok	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**Celkem**
Odpis práva na užívání majetku	809	809	809	808	808	4 043
Úrokové náklady	445	384	310	223	120	1 482
Celkové náklady podle nového modelu leasingu	1 254	1 193	1 119	1 031	928	5 525
Celkové náklady podle současných IFRS/US GAAP	1 105	1 105	1 105	1 105	1 105	5 525
Rozdíl	149	88	14	-74	-177	-
Leasingové splátky	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**Celkem**
Roční hotovostní leasingové splátky	1 000	1 050	1 103	1 157	1 215	5 525
Současná hodnota ročních leasingových splátek	901	852	806	763	721	4 043

Účetní zápisy při zahájení leasingu a ke konci prvního roku jsou následující:

	Má dáti	*Dal*
Aktiva	4 043	
Leasingový závazek		4 043

(pro zachycení aktiva ve formě práva na užívání majetku a leasingového závazku ve výši současné hodnoty splátek nájemného za použití přírůstkové výpůjční úrokové míry nájemce)

	Má dáti	*Dal*
Leasingový závazek	555	
Úrokové náklady	445	
Peníze		1 000

(pro zachycení platby nájemného v roce 1)

Odpisy	809	
Oprávky		809

(pro zachycení lineárního odpisu práva na užívání majetku v roce 1).

Navrhované modely mění způsob zachycení nákladů v čase. Bez ohledu na skutečnost, že celkové náklady zůstanou během celé doby nájmu nezměněné, náklady na nájemné budou oproti současnému modelu lineárního odepisování po dobu operativního leasingu vykázány sestupným způsobem, neboť úrokové náklady jsou vyšší v prvních letech leasingu. To může mít významný negativní dopad na zisk společností, které uzavírají další nové leasingové smlouvy. Jak je patrné z tabulky, celkové náklady související s leasingem podle navrhovaných modelů klesají z 1 254 Kč v roce 1 na 928 Kč v roce 5 v porovnání s náklady na nájemné ve výši 1 105 Kč za každý rok při použití lineární metody podle současného účetního modelu. V roce 1 jsou náklady o 13 procent vyšší a v roce 5 o 16 procent nižší ve srovnání s lineární metodou. Tyto rozdíly u leasingových smluv uzavřených na delší období dále rostou.

Graf č. 1: Náklady související s leasingem

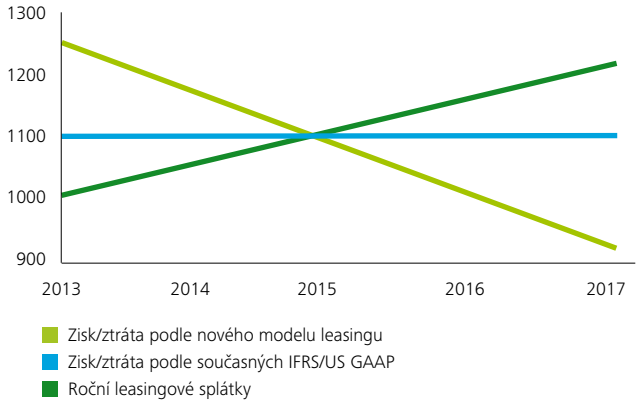

Důsledky z obchodního pohledu

Nárůst aktiv a závazků může způsobit nižší obrátkovost aktiv, nižší návratnost kapitálu a nárůst poměrových ukazatelů vlastního a cizího kapitálu. To může ovlivnit schopnost získávat cizí kapitál nebo dodržet kovenanty úvěrových smluv.

Eliminace mimobilančního (off-balance sheet) financování odstraňuje jednu z výhod leasingu pro nájemce. Může vzniknout tlak na zkrácení doby leasingu nebo nákup majetku místo pronájmu. Další přínosy leasingu – flexibilita při změně umístění nebo vybavení, snížení odpovědností při řízení majetku, potenciál pro financování 100 % nákladů na majetek, zlepšení peněžních toků apod. – zůstávají beze změny.

Zavedení nového standardu bude pravděpodobně vyžadovat rozšíření nebo aktualizaci informačních účetních systémů - systémy pro řízení leasingových smluv budou muset být těsněji propojené se systémy pro účtování leasingu.

Nový model způsobí další přechodné rozdíly při účtování daně ze zisku, které bude třeba zahrnout do výpočtu odložené daně.

V případě jakýchkoliv dotazů ohledně záležitostí uvedených v této publikaci se, prosím, spojte se svou kontaktní osobou z auditního oddělení společnosti Deloitte nebo s jedním z následujících odborníků:

České účetnictví

Romana Pojslová: rpojslova@deloitteCE.com
Stanislav Staněk: sstanek@deloitteCE.com
Michal Brandejs: mbrandejs@deloitteCE.com

IFRS a US GAAP

Martin Tesař: mtesar@deloitteCE.com
Soňa Plachá: splacha@deloitteCE.com
Pavel Kodýtek: pkodytek@deloitteCE.com

Deloitte Advisory s.r.o.
Nile House
Karolinská 654/2
186 00 Praha 8 - Karlín
Česká republika
Tel.: +420 246 042 500
Fax: +420 246 042 555
www.deloitte.cz

Tato publikace obsahuje pouze obecné informace a společnost Deloitte Touche Tohmatsu Limited ani žádná z jejích členských firem či jejich přidružených společností (souhrnně „síť společností Deloitte") jejím prostřednictvím neposkytuje účetní, obchodní, finanční, investiční, právní, daňové či jiné odborné rady a služby. Tato publikace takové odborné rady či služby nenahrazuje, a nelze ji tedy považovat za materiál, na jehož základě by bylo možno provádět rozhodnutí anebo činnosti, které mohou mít dopady na finance nebo podnikání. Před přijetím jakýchkoli rozhodnutí nebo provedením kroků, jež mohou mít dopad na finance nebo podnikání, je třeba požádat o radu kvalifikovaného odborného poradce. Žádný ze subjektů sítě společností Deloitte nenese odpovědnost za ztráty vzniklé jakýmkoli osobám v důsledku použití této publikace.

Společnost Deloitte Touche Tohmatsu Limited, její členské firmy a přidružené společnosti neodpovídají nikomu za žádné škody vzniklé v důsledku použití této publikace.

***

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited, britské privátní společnosti s ručením omezeným zárukou, a jejích členských firem. Každá z těchto firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Podrobný popis právní struktury společnosti Deloitte Touche Tohmatsu Limited a jejích členských firem je uveden na adrese www.deloitte.com/cz/onas.

Společnost Deloitte poskytuje služby v oblasti auditu, daní, poradenství a finančního poradenství klientům v celé řadě odvětví veřejného a soukromého sektoru. Díky globálně propojené síti členských firem ve více než 140 zemích má Deloitte světové možnosti i hlubokou znalost místního prostředí, a může tak pomáhat svým klientům k úspěchu na všech místech jejich působnosti. Přibližně 169 000 odborníků usiluje o to, aby se společnost Deloitte stala etalonem nejvyšší kvality.

© 2010 Deloitte Česká republika